

Innst. S. nr. 109.

(1998-99)

Innstilling fra justiskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Øystein Hedstrøm, Vidar Kleppe og Jan Simonsen om at norsk statsborgerskap først innvilges utenlandske statsborgere som har fraskrevet seg sitt opprinnelige statsborgerskap.

Dokument nr. 8:123 (1997-98).

Til Stortinget.

SAMMENDRAG

Stortingsrepresentantene Øystein Hedstrøm, Vidar Kleppe og Jan Simonsen har den 26. juni 1998 fremsatt følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen fremme de nødvendige forslag slik at norsk statsborgerskap først innvilges utenlandske statsborgere som har fraskrevet seg sitt opprinnelige statsborgerskap."

I begrunnelsen for forslaget vises det bl.a. til at lov om norsk riksborgerrett gir bestemmelser om hvordan norsk statsborgerskap erverves. Dagens praksis muliggjør at innvandrere kan inneha opprinnelseslandets statsborgerskap i tillegg til norsk statsborgerskap. Forslagsstillerne påpeker at tilstanden av dobbelt statsborgerskap gir personer muligheten til lovlig å representere både Norge og en annen stat. Dette må betraktes som en uakseptabel situasjon som forverres i takt med den stigende asylinnvandringen. Forslagsstillerne minner om at en del andre europeiske land motsetter seg doble statsborgerskap.

Årsaken til at noen personer får dobbelt statsborgerskap, skyldes at ulike land har ulike statsborgerlovgivning. Det praktiseres ulike løsningsregler fra automatisk tap til at det er umulig å miste sitt statsborgerskap. De vanligste ordninger beskrives i dokumentet. Dobbelt statsborgerskap for norske borgere vil kun inntreffe i begrenset omfang, jf. lovens § 7.

Norge tiltrådte i 1969 Konvensjon om reduksjon av tilfeller av dobbelt statsborgerskap og om militære forpliktelser i tilfelle av dobbelt statsborgerskap. Norge undertegnet dessuten i 1997 en ny europeisk konvensjon om statsborgerskap. Den legger til grunn at statene fritt skal kunne bestemme i hvilken grad de vil tillate fler-statsborgerskap.

Forslagsstillerne mener at oppfølgingen av personer som søker statsborgerskap gjennom såkalt etterfølgende løsning, er lite tilfredsstillende. Etterfølgende løsning innebærer at norsk statsborgerskap innvilges under forutsetning av at søkeren innen en tidsfrist ber om å bli løst fra sitt opprinnelige statsborgerskap. Holdes ikke fristen skal det norske statsborgerskapet trekkes tilbake. I brev fra departementet til Fremskrittspartiet heter det at man «som regel» forlanger at vedkommende dokumenterer løsning, dette vil altså ikke gjelde for alle. Det fremgår at man ikke følger opp disse personene. Videre har man ingen sanksjonsmuligheter. Forslagsstillerne finner det urimelig at disse forhold skal muliggjøre dobbelt statsborgerskap.

Forslagsstillerne mener at den som ikke kan dokumentere å være løst fra sitt tidligere statsborgerskap ikke bør få norsk statsborgerskap. Videre må personen som skal innvilges norsk statsborgerskap, avkreves en troskapsed til den norske konstitusjonen og norske lover i en formell og bindende seremoni.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Vidar Bjørnstad, Astrid Marie Nistad, Jan Petter Rasmussen og Ane Sofie Tømmerås, fra Fremskrittspartiet Jan Simonsen og Jørn L. Stang, fra Kristelig Folkeparti, Finn Kristian Marthinsen og Åse Wisløff Nilssen, fra Høyre, lederen Kristin Krohn Devold og Bjørn Hernæs, og fra Senterpartiet, Tor Nymo, vil peke på at ifølge lov om norsk riksborgerrett av 8. desember 1950 nr. 3 § 6 tredje ledd ligger en forutsetning om at den som har søkt om norsk statsborger-

skap, skal løses fra sitt tidligere statsborgerskap for å kunne få norsk statsborgerskap.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, vil videre peke på at denne bestemmelsen likevel ikke stiller et absolutt krav om at søkeren må tape sitt tidligere statsborgerskap ved erverv av det norske statsborgerskapet.

Flertallet er enig med Justisdepartementet at i de tilfeller hvor søkeren etter sitt opprinnelige hjemlands lover ikke kan bli løst fra sitt tidligere statsborgerskap, må være en åpning for å gi norsk statsborgerskap, selv om dette kan føre til dobbelt statsborgerskap. Etter flertallets oppfatning vil dette inntreffe i et begrenset omfang, og vil gjelde for tilfeller som beskrevet i brev fra justisministeren til komiteen av 9. november 1998, jf. vedlegg 1.

Flertallet synes videre det er verd å merke seg at flere land, bl.a. de nordiske, som har tiltrådt Europarådets konvensjon av 6. mai 1963 "Konvensjonen om reduksjon av tilfelle dobbelt statsborgerskap og om militære forpliktelser", har lovregler som under visse omstendigheter tillater dobbelt statsborgerskap. Flertallet registrerer også at Europarådets nye konvensjon om statsborgerskap legger opp til at statene selv kan velge om de vil tillate at en borger har flere statsborgerskap. Denne konvensjonen undertegnet Norge 5. november 1997, men har til nå ikke ratifisert den.

Flertallet har i Innst. O. nr. 32 (1998-99) omtalt de tilfeller av dobbelt statsborgerskap som kan oppstå automatisk ved adopsjon, fødsel, ekteskap o.l.

I og med at norsk lov i utgangspunktet bygger på prinsippet om at en i størst mulig utstrekning skal unngå dobbelt statsborgerskap mener flertallet at departementet må stramme inn praksis vedrørende den såkalte etterfølgende løsning, der søkeren først kan bli løst fra sitt tidligere statsborgerskap etter at vedkommende har fått norsk statsborgerskap eller et tilsagn om det. Flertallet er av den oppfatning at den beste løsningen vil være den som er antydnet i brevet fra departementet til komiteen, hvor det i første omgang blir gitt et tilsagn om norsk statsborgerskap under forutsetning av at søkeren innen ett år blir løst fra sitt opprinnelige statsborgerskap. Når så en slik løsning kan dokumenteres vil det etter flertallets mening være riktig å innvilge det norske statsborgerskapet. Flertallet forutsetter da også selvfølgelig at alle andre betingelser som kreves for å oppnå et norsk statsborgerskap er oppfylt.

Flertallet har for øvrig merket seg at Justisdepartementet har nedsatt et utvalg som skal lage utkast til ny lov om riksborgarrett, og at et av spørsmålene som skal vurderes er problemstillingene rundt dobbelt statsborgerskap. I den forbindelse forutsetter flertallet at dette spørsmålet blir vurdert i sin fulle bredde, og at Stortinget i den etterfølgende behandling på nytt får anledning til å gå inn i denne problemstillingen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at loven om å kunne bli norsk

statsborger må tilpasses dagens samfunnssituasjon ved å måtte vektlegge hva slags lovverk som best vil tjene landets og innbyggernes interesser ved innledningen til et nytt årtusen. Å bli norsk statsborger bør ikke være noen ufortjent rettighet, men et fortjent privilegium.

Disse medlemmer beklager at dagens bestemmelser ikke stiller et absolutt krav om at utenlandske statsborgere må tape sitt opprinnelige statsborgerskap ved erverv av det norske statsborgerskapet.

Dagens praksis muliggjør at innvandrere kan inneha opprinnelseslandets statsborgerskap i tillegg til norsk statsborgerskap.

Disse medlemmer mener at dette kan innebære at personer med doble statsborgerskap er valgbare til Stortinget, kan delta i landets styrende organer, inneha offentlige embeter og få sentrale posisjoner innen Norges forsvar og samtidig ha sete i opprinnelseslandenes folkevalgte forsamlinger, eller andre sentrale posisjoner.

Disse medlemmer vil minne om at en del europeiske land som Frankrike og Tyskland har innsett det uheldige med en slik ordning og motsetter seg doble statsborgerskap. Flere land i Europa avkrever også utlendingene en troskapsed til konstitusjonen eller Kongen ved tildeling av statsborgerskap. Disse medlemmer har også notert seg at land som Tyskland krever en sammenhengende botid og opphold i landet som varierer fra 8 til 15 år. Kravet i Belgia er på 10 år og kravet i Sveits er på 12 år.

Disse medlemmer viser til brev fra Justisdepartementets utenlandsavdeling datert 1. desember 1997 til Fremskrittspartiets gruppe og mener at innholdet demonstrerer at spørsmålet om dobbelt statsborgerskap ikke tillegges vekt.

Det vises videre til at internasjonale konvensjoner gjør det mulig for traktatstatene å foreta de nødvendige lovendringer slik at tilstanden av dobbelt statsborgerskap mest mulig unngås.

Disse medlemmer mener at personer som ikke kan dokumentere å være løst fra sitt tidligere statsborgerskap, ikke skal få norsk statsborgerskap. Videre må personer som skal innvilges norsk statsborgerskap, avkreves en troskapsed til den norske konstitusjon og norske lover i en formell og bindende seremoni.

På denne og forslagsstillernes bakgrunn fremmes følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen fremme de nødvendige forslag slik at norsk statsborgerskap først innvilges utenlandske statsborgere som har fraskrevet seg sitt opprinnelige statsborgerskap."

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Stortinget ber Regjeringen fremme de nødvendige forslag slik at norsk statsborgerskap først innvilges utenlandske statsborgere som har fraskrevet seg sitt opprinnelige statsborgerskap.

KOMITEENS TILRÅDING

vedtak:

Komiteen viser til dokumentet og råar Stortinget til å gjøre følgende

Dokument nr. 8:123 (1997-98) - Forslag fra stortingsrepresentantene Øystein Hedstrøm, Vidar Kleppe og Jan Simonsen om at norsk statsborgerskap først innvilges utenlandske statsborgere som har fraskrevet seg sitt opprinnelige statsborgerskap - avvises.

Oslo, i justiskomiteen, den 4. mars 1998.

Kristin Krohn Devold,
leder.

Jan Petter Rasmussen,
ordfører.

Jan Simonsen,
sekretær.

Vedlegg

Brev fra Justisdepartementet v/statsråden til justiskomiteen, datert 9. november 1999.

Dok. nr. 8:123 (1997-98) - forslag fra stortingsrepresentant Øystein Hedstrøm, Vidar Kleppe og Jan Simonsen om at norsk statsborgerskap først innvilges utenlandske statsborgere som har fraskrevet seg sitt opprinnelige statsborgerskap

Jeg viser til brev av 27.10.1998.

Forslaget

I lov om norsk riksborgerrett av 8 desember 1950 nr 3 § 6 tredje ledd ligger det en forutsetning om at den som har søkt om norsk statsborgerskap, skal løses fra sitt tidligere statsborgerskap for å kunne få norsk statsborgerskap.

Bestemmelsen stiller likevel ikke et absolutt krav om at søkeren må tape det tidligere statsborgerskapet ved erverv av det norske statsborgerskapet. Det er derfor mulig å innvilge norsk statsborgerskap, der det foreligger særlige grunner, selv om det fører til dobbelt statsborgerskap.

Jeg mener det bør være åpning for å kunne innvilge norsk statsborgerskap selv om det i visse tilfeller fører til dobbelt statsborgerskap, f eks der søkeren etter hjemlandets lov ikke kan bli løst fra sitt tidligere statsborgerskap. Det vil være uheldig hvis f eks en person som har bodd i Norge hele sitt liv skal være utelukket fra å få norsk statsborgerskap som følge av at det ikke er mulig for vedkommende å bli løst fra det statsborgerskapet vedkommende har fått etter sine foreldre. Tilsvarende om en slik utlending har bodd mange år i Norge, er gift med norsk borger og har felles norske barn med ektefellen.

For de tilfeller der personer først kan løses fra sitt opprinnelige statsborgerskap etter at de har ervervet norsk (etterfølgende løsning) er det grunn til å se nærmere på de rutiner som har vært fulgt til nå.

Departementet har en stund arbeidet med ulike problemstillinger vedrørende statsborgerskap med sikte på å nedfelle gjeldende praksis og noen endringer, skriftlig i et offentlig dokument (rundskriv). Blant annet har vi sett nødvendigheten av å endre rutiner i de tilfeller der søkeren først kan bli løst fra sitt statsborgerskap eller et tilsagn om det. En av de løsningene som vurderes er en ordning der det, hvis øvrige vilkår er oppfylt, gis et tilsagn om norsk statsborgerskap under forutsetning av at søkeren innen ett år blir løst fra sitt opprinnelige. Først etter løsning kan forevises vil norsk statsborgerskap bli innvilget.

En endring som skissert vil medføre at man i disse tilfellene unngår at en person i en periode vil ha dobbelt statsborgerskap. Samtidig unngår man at denne personen fortsetter å ha dobbelt statsborgerskap som følge av manglende sanksjonsmuligheter.

Utlendingsdirektoratet har en liste over løsningsregler i forskjellige land. Listen ajourføres med jevne mellomrom i henhold til ny informasjon. Det presiseres imidlertid at oversikten aldri kan være fullt oppdatert grunnet endringer i landenes lovgivning og praksis.

På bakgrunn av ovenstående mener jeg at reglene i lov om norsk riksborgerrett ikke bør endres i tråd med forslaget.

Hvilke land tillater dobbelt statsborgerskap

Departementet har ikke fullstendig oversikt over i hvilken grad og under hvilke forutsetninger andre europeiske land aksepterer dobbelt statsborgerskap. Det kan nevnes at Danmark og Sverige ifølge sin lovgivning tillater dobbelt statsborgerskap i samme utstrekning som vår lovgivning gjør det.

Vedlagt dette brevet følger en oversikt over hvilke land som har tiltrådt Europarådets konvensjon av 06.05.1963 "Konvensjon om reduksjon av tilfelle av dobbelt statsborgerskap og om militære forpliktelser i tilfelle av dobbelt statsborgerskap". Flere land som har tiltrådt denne konvensjonen, blant annet de nordiske land, har altså lovregler som under visse forutsetninger tillater dobbelt statsborgerskap.

Europarådets nye konvensjon om statsborgerskap

Den nye konvensjonens formål er først og fremst å sørge for at statene følger visse grunnprinsipper når det gjelder regler om statsborgerskap, blant annet for å unngå diskriminering, statsløshet, at noen vilkårlig mister sitt statsborgerskap osv. Disse grunnprinsippene er allerede nedfelt i vår lovgivning. I henhold til denne konvensjonen kan imidlertid statene velge om de vil tillate at en borger har flere statsborgerskap. Konvensjonen legger ingen spesielle føringer i så henseende.

Norge undertegnet konvensjonen 05.11.1997, men har ennå ikke ratifisert den. Når Norge eventuelt vil ratifisere konvensjonen er foreløpig uklart. Det er pr 02.11.1998 kun to land som har ratifisert konvensjonen, Østerrike og Slovakia.

COUNCIL OF EUROPE CHART OF SIGNATURES AND RATIFICATIONS CONSEIL DE L'EUROPE
 European Treaties ETAT DES SIGNATURES ET DES RATIFICATIONS Traités Européens
 Date: 01/07/91

TITLE: CONVENTION ON THE REDUCTION OF CASES OF MULTIPLE NATIONALITY AND ON
 MILITARY OBLIGATIONS IN CASES OF MULTIPLE NATIONALITY (*)

TITRE: CONVENTION SUR LA REDUCTION DES CAS DE PLURALITE DE NATIONALITES ET SUR
 LES OBLIGATIONS MILITAIRES EN CAS DE PLURALITE DE NATIONALITES (*)

OPENING FOR SIGNATURE/OUVERTURE À LA
 SIGNATURE

Place/Lieu: STRASBOURG
 Date: 06/05/63

ENTRY INTO FORCE/ENTRÉE EN VIGEUR
 Conditions: 2 RATIFICATIONS

Date: 28/03/68

MEMBER STATES ETATS MEMBRES	Date of/de Signature	Date of/de Ratification or/ou Accession/ Adhésion	Date of/d'entry into force/ entrée en vigueur	R: Reservations/ Réserves D: Declarations T: Territorial Décl./ Décl. Territoriale
AUSTRIA/AUTRICHE	06/05/63	31/07/75	01/09/75	R/D
BELGIUM/BELGIQUE	05/06/63	18/06/91	19/07/91	
CYPRUS/CHYPRE				
CZECHOSLOVAKIA/TCH- ECOSLOVAQUIE				
DENMARK/DANEMARK	16/11/72	16/11/72	17/12/72	
FINLAND/FINLANDE				
FRANCE	06/05/63	26/01/65	28/03/68	R
GERMANY/ALLEMAGNE	06/05/63	17/11/69	18/12/69	R/D
GREECE/GRECE				
HUNGARY/HONGRIE				
ICELAND/ISLANDE				
IRELAND/IRLANDE	16/03/73	16/03/73	17/04/73	D
ITALY/ITALIE	06/05/63	27/02/68	28/03/68	R
LIECHTENSTEIN				
LUXEMBOURG	01/05/69	11/10/71	12/11/71	
MALTA/MALTE				
NETHERLANDS/PAYS-BAS	06/05/63	09/05/85	10/06/85	T
NORWAY/NORVEGE	06/05/63	26/11/69	27/12/69	
PORTUGAL	23/02/79			
SAN MARINO/SAINT-MARIN				
SPAIN/ESPAGNE	08/11/85	16/07/87	17/08/87	D
SWEDEN/SUEDE	26/06/68	05/03/69	06/04/69	
SWITZERLAND/SUISSE				
TURKEY/TURQUIE				
UNITED KINGDOM/ROYAUME-UNI	06/05/63	07/07/71	08/08/71	D/T
NON MEMBER STATES ETATS NON MEMBRES		None / Aucun		

(*) Treaty open for signature by the member States and for accession by non-member States

(*) Traité ouvert à la signature des Etats membres et à l'adhésion des Etats non membres